

Utvärdering av knäposition på psoaskudde under 4 timmar direkt efter knäprotesoperation - en pilot studie

Emma Backström. Leg fysioterapeut. Ortopedkliniken, Capio S:t Görans sjukhus.

Introduktion Blodförlust, smärta och kraftig svullnad är vanliga problem efter en knäprotesoperation och kan påverka ledrörlighet och funktionsförmåga första veckorna av rehabiliteringsperioden. Högläge med knäleden placerad i flexion bör teoretiskt sett minska blödning samt svullnad och därmed leda till ökad rörlighet i det tidiga postoperativa skedet. Det finns få studier inom området vilka skiljer sig väsentligt åt när det gäller metod och lägesposition samt visar motsägelsefulla resultat. Högläge med knäleden positionerad i flexion på en psoaskudde direkt postoperativt efter en total knäplastikoperation har inte utvärderats tidigare. Den traditionella regimen är att placera knäleden i full extension utan högläge.

Syfte Syftet med studien var att med en feasibility design undersöka om högläge med knäleden i flexion på en psoaskudde direkt postoperativt under 4 timmar efter en total knäprotesoperation är genomförbart i kliniken. Ytterligare syfte var att utvärdera hur interventionen påverkar blodförlust, svullnad, ledrörlighet, smärta och funktionsförmåga på kort sikt (6 veckor) efter operationen.

Patienter och metoder Personer som planerades opereras med total knäprotesoperation tillfrågades om deltagande i studien under perioden september 2014 – februari 2015. Mätning av hemoglobinkoncentration, knärörlighet, svullnad, smärta och självskattad funktionsförmåga skedde preoperativt samt följdes upp på hemgångsdagen, 2 veckor och 6 veckor postoperativt.

Resultat Tio deltagare inkluderades i studien. Resultatet visade att interventionen är genomförbar i klinisk praxis. En genomsnittlig minskning i hemoglobin-koncentration var 27 g/L. Smärta och svullnad minskade successivt samt rörlighet och självskattad funktionsförmåga ökade. Vid mätning 6 veckor postoperativt mättes aktiv rörlighet 110 grader samt passiv 113 grader. Median för aktiv extension efter 6 veckor var 5 graders extensionsdefekt.

Diskussion Enligt litteraturen är en förväntad minskning av hemoglobin-koncentrationen mellan 20 och 40 g/L efter en total knäplastik. Minskningen i innevarande studie var relativt låg. Beträffande knärörligheten visar nyligen publicerad litteraturstudie ett medelvärde för aktiv flexion på 78 grader vid 6 veckor efter total knäplastikoperation med sedvanlig regim utan någon intervention. I samma litteraturstudie redovisades även medelvärde för aktiv extension mellan 4 och 20,3 graders extensionsdefekt vid mätning 6 veckor postoperativt. I innevarande studie hade flexionen ökat och extensionen minskat mer jämfört med tidigare studie.

Konklusion Att placera knäleden på psoaskudde 4 timmar postoperativt är en enkel och kostnadseffektiv åtgärd som är genomförbar i kliniken. Blodförlusten var relativt låg. Smärta och svullnad minskade successivt samt rörlighet och självskattad funktionsförmåga ökade. Resultatet gäller endast för detta stickprov och kan inte generaliseras till populationen. Större randomiserade kontrollerade studier behövs för någon slutsats ska kunna dras.